โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

วันที่จัดกิจกรรม วันที่ 17 – 20 พฤศจิกายน 2569

ณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ตำบลสร้างนกทา อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

1.หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยทรงสืบสานพระราชปณิธานของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 และได้พัฒนามาเป็น โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ผ่านแนวคิด *"การเรียนรู้ การเข้าใจ และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน"*

พืชพรรณ ทรัพยากรชีวภาพ กายภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นฐานความมั่นคงที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศ ทั้งในมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและรูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าหลายชนิดลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว และเสี่ยงต่อการสูญหายหากขาดการดูแลและอนุรักษ์อย่างเป็นระบบ

ทรัพยากรท้องถิ่น ทั้งทางชีวภาพ กายภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นต้นทุนทางสังคมและวิถีชีวิตที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของชุมชน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันทรัพยากรดังกล่าวเริ่มมีจำนวนลดลงและถูกละเลยจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสำรวจ เก็บรวบรวม จัดทำฐานข้อมูล อนุรักษ์ และนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นประกอบด้วย 6 งานหลัก ได้แก่

1. งานที่ 1 งานเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น
2. งานที่ 2 งานทำทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่น
3. งานที่ 3 งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น
4. งานที่ 4 งานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น
5. งานที่ 5 งานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น
6. งานที่ 6 งานสนับสนุนการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

ดังนั้น ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมปฏิบัติการและขับเคลื่อนงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นตามแนวทาง อพ.สธ. ขึ้น เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่บุคลากร ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ให้สามารถร่วมกันสำรวจ อนุรักษ์ และพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ และต่อยอดสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

2.วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในแนวทางการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น 6 งาน ตามกรอบการดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

2. เพื่อสำรวจ รวบรวม และจัดทำทะเบียนฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ กายภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

3. เพื่อส่งเสริมการปลูก อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรท้องถิ่นที่หายากหรือกำลังจะสูญหายให้คงอยู่สืบไป

4. เพื่อพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้และอ้างอิงให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชน

5. เพื่อส่งเสริมการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอย่างยั่งยืน

3.ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Policy Advocacy, Leaders in Professional/ Academic Services and Excellence in Capacity Building for Sustainable Development Goals

4.กิจกรรม

1. ฟังการบรรยายแบบมีปฏิสัมพันธ์จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. ฝึกปฏิบัติและนำเสนอในบริบทจริง
4. ศึกษาพื้นที่ตัวอย่างทางชีวภาพ กายภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.วันเวลา สถานที่จัดงาน

วันที่จัดกิจกรรม วันที่ 17 – 20 พฤศจิกายน 2569 ณ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ตำบลสร้างนกทา อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล

6.กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการ
2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน อพ.สธ.
3. กลุ่มคณะทำงาน อพ.สธ.ระดับท้องถิ่น
4. นายก/คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. หัวหน้าส่วนราชการ/หัวหน้าฝ่าย/ผู้อำนวยการกอง/ผู้อำนวยการสำนักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. ข้าราชการ/ลูกจ้าง/พนักงานส่วนท้องถิ่น
7. กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ

หมายเหตุ โครงการจะดำเนินการจัดการฝึกอบรมเมื่อมีจำนวนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการอย่างน้อย 45 คน

7. อัตราค่าลงทะเบียน

1. ค่าลงทะเบียนฝึกอบรมระยะเวลา 4 วัน คนละ 2,500 บาท (ไม่รวมค่าที่พัก) ซึ่งเป็น ค่าเอกสารประกอบการฝึกอบรม อาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าอาหารกลางวัน

2. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม สามารถเบิกค่าลงทะเบียนจากต้นสังกัดตามระเบียบกระทรวงการคลัง สำหรับบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเบิกค่าลงทะเบียนได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และเข้าร่วมการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ.2557 สำหรับค่าพาหนะ ค่าที่พักและค่าเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางเข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณต้นสังกัด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. 2555 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2561

8.ช่องทางการสมัคร

สามารถสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรม ดังนี้

1. สมัครได้ที่เว็บไซต์ https://am.mahidol.ac.th

2. สมัครได้ที่ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยมหิดล (โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ กลุ่มวิจัยและบริการวิชาการ)

3. สมัครผ่านช่องทางออนไลน์ สแกนรหัสคิวอาร์ (QR code)

Link/QR Code สำหรับลงทะเบียน

9. วิธีการชำระค่าลงทะเบียน

สามารถชำระค่าลงทะเบียนเข้าร่วมการฝึกอบรม ดังนี้

1. ชำระค่าลงทะเบียนเข้าร่วมการฝึกอบรมล่วงหน้า ผ่านสแกนรหัสคิวอาร์ (QR code)

การชำระเงิน	แจ้งชำระเงิน
PromptPay	ส่งหลักฐานการโอนเงินโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้ E-mail: preeyaporn.jir@mahidol.ac.th

2. ชำระค่าลงทะเบียนเข้าร่วมการฝึกอบรมเป็นเงินสด ณ จุดรับลงทะเบียน (On-site) ในวันงาน หรือชำระที่หน่วยงาน/ฝ่ายการเงินของโครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามวันเวลาที่กำหนด (ทั้งนี้จะต้องแจ้งความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่ก่อนวันอบรมอย่างน้อย 1 สัปดาห์)

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านความรู้และทักษะของผู้เข้าร่วมอบรม

- ผู้เข้ารับการอบรม (ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน) มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการ พระราชดำริ และแนวทางการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นทั้ง 6 งาน ตามกรอบ อพ.สธ. อย่างถูกต้อง
- ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดทักษะในการสำรวจ เก็บรวบรวม จัดทำทะเบียน และบันทึกข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามระบบมาตรฐานของ อพ.สธ.
- เกิดจิตสำนึก ความตระหนัก และความภาคภูมิใจในคุณค่าของทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตนเอง

2. ด้านระบบงานและการขับเคลื่อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบฐานข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น (ชีวภาพ กายภาพ และภูมิปัญญา) ที่เป็นหมวดหมู่ ถูกต้อง และพร้อมนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงบริหารและการพัฒนาพื้นที่
- มีคณะทำงานและเครือข่ายความร่วมมือระดับท้องถิ่นที่เข้มแข็ง สามารถดำเนินงานสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- มีแนวทางและแผนงานในการจัดตั้ง/พัฒนา ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และพื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

3. ด้านประโยชน์ต่อชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ชุมชนสามารถนำข้อมูลฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นไปต่อยอดในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน
- เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น มีแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนสำหรับศึกษาอ้างอิงและสืบทอดภูมิปัญญาต่อไป

11. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น เกี่ยวกับหลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยใช้แบบประเมินความรู้ตนเอง มีค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75

2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในกิจกรรมประเมินโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5

3. การติดตามผลการนำไปใช้หลังการอบรม (ตามความเหมาะสม)

12. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา แก้วศรี

หัวหน้ากลุ่มวิจัยและบริการวิชาการ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล

13. ผู้ประสานงานโครงการ

นางสาวปรียาภรณ์ จิรโชติ์ปิติวงศ์
โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ มหาวิทยาลัยมหิดล
โทร 045-523211 หรือ 090-9854369 E-mail : preeyaporn.jir@mahidol.ac.th